

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. VI. Alia ratio cur quis totam legem naturalem sine gratiâ servare
nequeat: ubi etiam de peccatis venialibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

longum tempus servandi omnia mandata, seu tentationem gravem vincendi, solum sequitur Deum non uti peculiari illa cum iis misericordia, qua utitur cum fidelibus, maxime cum iustis. Sibi tamen imputare hoc debent infideles, tum quia vocationi ad Fidem non respondent, tum quia non faciunt ex sua parte, quod moraliter possunt, sicque Deus auxilia illa gratia, quae aliis interdum largitur, iis non concedit.

IV. Objicies sextò: homines frequenter propter commodum aliquod temporale, ante oculos positum, ut aliam huiusmodi ob causam, res saepe difficillimas faciunt solis viribus natura; ergo & per easdem vires superare tentationem aliquam gravem possent; ergo & sine gratia servare diu totam legem naturalem. Respondetur cum Suario hic, lib. 1. cap. 24. num. 38. negando primam consequentiam; bona enim ista sensibilia, utpote naturae hominis in hoc statu magis proportionata multò efficaciora, ut plurimum sunt ad eum movendum, quam ea quae merè habet per discursum; hæc namque, ut quotidiana docet experientia, minùs movent, quam illa: unde constat presentia longè magis homines ad se attrahere, quam absentia, licet hæc multò interdum sint maiora. Quod ex sancto Augustino lib. de Patientia, cap. 17. & 24. late probat Suarez num. 38. & trigésimo nono. Quare affectus honestatis, cum hæc sensu non percipiatur, & quod caput est, sensui plerumque repugnet, moraliter loquendo, in tentatione gravi nunquam prævalet. Et quamvis dedecus, aut alii respectus humani, ab externâ facti alicujus perpetratione hominem subinde coërceat, non tamen à peccato interno, quod oculis non patet.

Magis movent presentia, quam absentia, licet hæc sint aliquando maiora.

V. Urgebis: contingere potest; ut hæreticus quispiam, etsi unum vel alterum Fidei articulum neget, ita tamen alios credat, ut mortem etiam pro illorum defensione subeat, ut si Pelagianus aliquis moreretur ad testandum Christum verè esse in Eucharistia presentem. Ad hoc tamen dici potest, si hæreticus iste ad veritatem illam Fidei testandum ex pio aliquo affectu erga Deum, aut motivo simili moriatur, non id enim sine speciali aliquo auxilio gratia præstare: quod etiam docere videtur S. Augustinus lib. illo de Patientia, cap. 27. qui proinde ait factum illud esse donum Dei, licet non supernaturale, seu ejusmodi ut conducatur ad vitam æternam: unde ibidem addit, *Alia esse Dei dona factorum illius Hierusalem qua sursum est*, &c.

VI. Objicies septimò: ad servandum mandatum, contra quod occurrit gravis tentatio, non est opus frequenter agere aliquid, sed merè non agere, gratia autem, seu auxilium peculiare non requiritur ad non agendum; ergo, &c. Respondetur: etsi in casu aliquo non sit opus auxilio speciali, imò nec ullo omnino auxilio ad omittendum præcisè, cum omisso non sit quid positivum, sed mera negatio, requiritur nihilominus auxilium aliquod prævium, cogitatio scilicet aliqua antecedens, quæ vel tentationis vires minuatur, vel hominis animus retardetur, aut etiam cohibeatur, quò minùs tentationi positivè consentiat. Adde licet pura omisso libera sit simpliciter possibilis, rarè tamen contingere, ut sine actu positivo quis in objectum propositum ferri recuset.

VII. Objicies octavò: si homo sine gratia non habeat potentiam moralem servandi totam legem, sed gravi huiusmodi tentatione occurrente, certò cadet; ergo desperare quis de legis observatione potest, & tali tentatione accedente animum despondere. Hæc objectio solum procedit de ho-

mine in purâ naturâ constituto; hominibus siquidem in hoc statu natura lapsæ, semper adest gratia, per quam tentationes quasque gravissimas superare possunt, sed nec in purâ naturâ est cur quispiam desperet: quamvis namque in eo statu homo ad finem supernaturalem non foret elevatus, est tamen possibilis series auxiliorum naturalium, per quæ tentationes omnes, etiam moraliter superari possint. Licet verò ex his multe sint hominibus planè indebita, si tamen quis in illis circumstantiis positus, & gravissimâ istiusmodi tentatione vexatus, opem à Deo conditore suo postulet, verissimile est benignissimum Dominum aliquod ex his auxiliis ei ex liberalitate concessurum. Idemque quoad hoc videtur de homino in purâ naturâ quoad auxilia specialia intra naturam, ac de homine lapsò quoad supernaturalia, & ad fructuosam legis observationem.

servari potest.

Si quis in purâ naturâ tale auxilium peteret, verissimile est Deum illud ei concessurum.

SECTIO SEXTA.

Alia ratio cur quis totam legem naturalem sine gratia servare nequeat: ubi etiam de peccatis venialibus.

ALIO etiam modo probari potest Conclusio supra posita, tentatio siquidem, licet non admodum semper gravis, si tamen diu duret, redditur sæpè insuperabilis moraliter viribus natura: quod enim illi deest de acrimonia habet in duratione & importunitate, per quam summam affert molestiam ac defatigationem, ratione cujus hominem tandem expugnat.

I. Tentationis ita gravis, diu tamen durans, sæpè hominem expugnat.

Idem est de pluribus tentationibus sibi succedentibus, quarum singula, licet si magno aliquo inter eas spatio interjecto occurrerent, non diffculter fortè superari possent, jam tamen unâ quasi ferie sibi invicem immediatè succedentes, ita hominem defatigant, ut tandem det manus: & hoc si sibi, ac viribus suis naturalibus relinquatur, moraliter loquendo semper contingit. Ratio verò est, quia cum unaquæque aliquid molestia afferat, secunda plus affert quam prima, magisque negotium facessit, tertia quam secunda, & sic deinceps, unde quinta vel sexta alias subsequens, & animo jam per priores fatigato accedens, cum superat; radium quippe illud quod in perpetuis hæc tentationibus patitur, influit intentionaliter cum ultimâ tentatione, & hoc titulo eam graviozem cæteris reddit, quamvis in entitate sit iis æqualis, imò subinde fortassis minor. Idem in aliis rebus naturalibus contingit, ut dum quis rem quam ab alio petit, licet primo non obtineat, si tamen eodem tenore in rogando persistat, tandem impetrat, & sic de cæteris.

II. Plures tentationes sibi eodem successu succedentes hominem defatigant, & vincunt.

Hinc constat quid ad quaestionem illam dicendum sit, utrum nimirum ad singulas tentationes vincendas requiratur gratia. Ad hoc namque conformiter ad dicta superius de opere bono morali, Respondeo negativè, eadem quippe est ratio utriusque; nec enim majores vires ad unum requiruntur, quam ad aliud.

III. Ad singulas tentationes vincendas non requiritur gratia.

Quæres: Utrum possit quis vitare omnia peccata venialia? S. Augustinus epist. 90. & S. Prosper lib. de Ingratis, cap. 9. referunt asseruisse Pelagium, posse hominem totâ vitâ à peccatis omnibus venialibus solis naturæ viribus abstinere,

IV. Dixit Pelagius posse omnia venialia per totâ vitam vitari.

V. Sine speciali privilegio nullus in hoc statu vitare per totam vitam potest omnia venialia.

Dicendum tamen, non solum hominem lapsum, viribus naturæ, sed nec iustum in hoc statu, per auxilia Dei ordinaria & sine speciali privilegio peccata omnia venialia vitare posse. Ratio est: tum quia sicut potest dari tentatio levis ad culpam gravem, ita & econtrâ tentatio gravis ad levem, mendacium jocosum exempli gratiâ; ergo sicut ad mortalia, ita & ad venialia peccata dari potest tentatio tam gravis, ut moraliter semper ei homo cedat. Secundo provenire hoc potest ex defatigatione; cum enim adeo crebræ irruant tentationes, ex tot tamque diversis occasionibus ortæ, homo tandem earum importunitate victus labitur. Tertiò hoc contingit ex impossibilitate partim antecedente, partim consequente, quæ latius explicabitur Sect. sequente.

VI. Privilegium gloriofissima Virginis Dei Matris est, nullius unquam veniale peccatû admisisse.

Queres secundo: Utrum de facto speciale hoc privilegium vitandi omnia venialia, ulli unquam fuerit concessum. Respondet sanctus Augustinus: *Exceptâ sanctâ Virgine MARIA, nullum Sanctorum habuisse hoc privilegium; sed omnes, inquit, si interrogarentur, unâ voce clamarent, Si dixerimus, quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus, & veritas in nobis non est.* De Beatâ Virgine autem id docet Concilium Tridentinum sess. 6. can. 23. Aliqui etiam putant nonnullos eximie sanctitatis peccata omnia venialia, quæ cum plenâ deliberatione fiunt per diuturnum tempus adeoque totâ vitâ evitasse. Imò Pater Suarez lib. 2. de Voto, cap. 7. cum aliis nonnullis asserit, ea omnia moraliter posse vitari.

SECTIO SEPTIMA.

Utrum qui tentationes superare singulas potest, possit superare omnes.

I. Tentationes ita occurrere debent, ut vires hominis plandè relinquant integras.

QUÆSTIO supponit ita tentationes istas accedere, ut una non majorem afferat gravitatem & molestiam ex eo quòd reliquis immediatè subsequatur: si enim afferret, certum videtur non esse eandem rationem de singulis, ac de omnibus; hæc namque, si in iis aliis circumstantiis accessisset, posuisset physicè & moraliter vinci, jam tamen ratione majoris molestiæ, quam affert, vinci nequit, eo modo quo Sectione præcedente diximus. Supponimus ergo ita collectionem hanc tentationum, decem verbi gratiâ, vel duodecim occurrere, ut una tempore aliquo interposito succedat alteri, & hominis animum ita integrum ac vegetum, aptumque ad resistendum tentationi inveniat ac præcedens.

II. Tentationes prædictæ debent successive occurrere, non simul.

Supponimus etiam sermonem esse de pluribus tentationibus sigillatim sibi succedentibus, non simul hominem invadentibus: in hoc enim casu certum est non sequi, cum qui potest tentationes singulas ex decem seorsim & successive occurrentes vincere, possit omnes decem vincere simul irruentes, sicut nec qui tres homines sigillatim vincere potest; hodie Petrum exempli gratiâ, cras Paulum, perendie Joannem, potest omnes tres simul pugnantes superare.

III. In multis, quod singulis partibus convenit, convenit toti.

Advertendum, negari in multis non posse, quin si denominatio aliqua competat singulis partibus ali. ujus rei, competat ipso facto toti. Hoc per varia discurrendo clarè cernitur: sic enim si partes omnes hominis sint sanæ, homo sanus dicitur: sic si in libro aliquo propositiones seu sententiæ singulæ sint veræ, non potest liber censeri falsus, cum

hæc denominatio, nisi ab aliqua libri parte aut propositione desumi non possit, & sexcenta hujusmodi.

Negari etiam econtrariò non potest, quin aliquando denominatio aliqua competat toti, quæ non competat ulli ejus parti sigillatim sumptæ; & consequenter non competit toti ratione ullius unius partis. Hoc ut non abeamus longius, clarè constat in denominatione totius: nulla enim pars est totum; ergo hæc denominatio illi competit ratione omnium, non singularum partium: nec enim anima, nec materia, nec unio est homo, omnes simul sunt. Idem est in denominatione infiniti, multitudine siquidem infinita hominum, Angelorum, &c. non habet hanc denominationem & conceptum ab ullâ unâ parte, cum singulæ unitates sint finitæ, ut ipsa vox unitatis apertè indicat.

IV. Denominatio aliqua competit interdum toti, quæ non competit ulli parti.

Hoc in iis rebus univèrsim cernitur quando propositiones seu extrema supponunt copulativam, quod tunc contingit, quando terminus aliquis communis accipitur pro suis inferioribus copulativam sumptis, seu quando in resolutione enumerantur necessariò per conjunctionem copulativam non integras propositiones necentem, sed terminos simplices simul sumptos, eo quòd prædicatum propositionis de nullo singulari uno verificari possit. Sic in his & similibus propositionibus univèrsalibus, omnes orbis partes sunt quatuor, omnes Apostoli sunt duodecim, omnia elementa sunt quatuor, non sequitur id unicuique parti convenire, quod convenit toti, unde & resolutio fieri debet per conjunctionem copulativam copulativam, seu terminos singulos, non propositiones connectentem, ut ergo Europa, Asia, Africa, America sunt quatuor, non ergo Europa est quatuor &c. Aliud est in iis vocibus communibus, quæ supponunt copulativè, seu distributivè, quod tunc contingit, quando in resolutione enumerantur extrema per conjunctionem copulativam copulativè se habentem, seu conjungentem integras propositiones, ut in his, Omnis leo currit, ergo hic leo currit, ille leo currit, & alia hujusmodi secundum regulas à Dialecticis præscriptas.

V. Declaratio in particulari quando denominatio singulari partium redundat in totum, quòd non redundat.

Resolutio propositio-nis inter-dum fieri debet per conjunctio-nem copula-tivam ter-minis singu-los connectentem.

SECTIO OCTAVA.

Quædam circa libertatem in tentationibus omnibus & singulis superandis.

DICO primò: potest dari necessitas in genere vel in specie, seu in tota aliqua collectione, quæ non sit in singulis, imò nec in ullo ex particularibus: Probatur primò: causa enim omnis libera completa, & proximè ad operandum expedita in instanti A exempli gratiâ, non potest non habere vel actum vel omissionem actus in illo instanti, & tamen liberè se determinat ad utramvis partem contradictionis, & ita liberè vult hoc objectum exempli causa, ut potuerit pro aliquo priori illud non velle, utroque nihilominus carere nequit, cum sint contradictoria, ergo. Quod clarè constat, si supponatur opinio illa probabilis, omissionem scilicet puram (quod de Deo passim affirmant Theologi) esse impossibile.

I. Necessitas in genere non semper infert necessitatem in singulis particulis.

Probatur hoc idem secundo: stante intentione efficaci alicujus finis, non potest quis medium aliquod non eligere, & tamen ex quinque mediis possibilibus

II. Exemplis variis ostenditur necessitatem in